

EU pro všechny občany Kypru

Za několik dní pojedu poprvé na Kypr jako evropský komisař. Je to dobrá příležitost představit svou vizi přístupu Komise k otázce sjednoceného Kypru.

Jednoznačně jsme podporovali vstup Kypru do EU v roce 2004. Očekávali jsme a chtěli jsme, aby proces přistoupení podpořil řešení kyperské otázky a aby měli všichni Kypřané plný prospěch z členství. V roce 2004 se to nepovedlo. Nyní je Kypr dobře zavedeným členským státem, prvním z nových členů přistoupivších v roce 2004, který přijal euro, a brzo, v roce 2012, převezme předsednictví EU. Dnešní Kypr významně přispívá k tvorbě politik Evropské unie, jako plnohodnotný členský stát se všemi výhodami, povinnostmi a respektem, které členství obnáší. Komise spolupracuje s kyperskou vládou na základě zásady upřímné spolupráce a partnerství.

Kypr vstoupil do EU jako *de facto* rozdělený ostrov. EU se musela potýkat s následky této situace. Ministři zahraničí se v roce 2004 dohodli na strategii, která má dva hlavní cíle: zastavit izolaci tureckého společenství na Kypru a usnadnit sjednocení ostrova. Pro umožnění tohoto procesu byla zvolena metoda podpory hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru. Navrhli jsme tři právní akty: nařízení o demarkační linii usnadňující pohyb osob a zboží přes hranici; nařízení o pomoci tureckému společenství na Kypru a nařízení o záruce obchodních preferencí pro zboží kyperských Turků dovážené ze severní části Kypru do EU, obecně známé jako „nařízení o přímém obchodu“. Dvě nařízení již byla přijata, provádějí se v každodenním životě a viditelně mění situaci na ostrově. Třetí nařízení se nyní projednává v Evropském parlamentu, který díky Lisabonské smlouvě získal nové pravomoci v otázkách obchodu.

Obchod přes demarkační linii postupně narostl na úroveň 6 milionů EUR ročně. Evropská komise čerpá 259 milionů EUR na program pomoci na podporu tureckého společenství na Kypru, jehož cílem je zmírnit hospodářské rozdíly na Kypru před sjednocením, pomoci kyperským Turkům splnit normy EU, zejména v oblasti životního prostředí, a přiblížit je Evropské unii. Prostředky z EU se rovněž čerpají na opatření na posílení důvěry, například na vysoce ceněnou práci Výboru pro pohřešované osoby, na opatření na odminování a budování nových přechodů demarkační linie, včetně přechodu ve vesnici Limnitis, který bude otevřen během mé návštěvy. V roce 2011 se z EU očekávají další prostředky.

Evropská komise od počátku plně podporovala probíhající proces urovnání pod patronací OSN a poskytovala poradenství v otázkách týkajících se EU. Loni v říjnu předseda Barroso jmenoval osobního zástupce u zprostředkovatelské mise OSN na Kypru, který má v co nejvyšší míře podpořit proces urovnání. Komise vítá všechny návrhy, které si kladou za cíl přinést pokrok v rozhovorech pod vedením OSN, které probíhají mezi představiteli obou společenství. Je připravena podpořit jakékoli dohodnuté úsilí pod patronací OSN na dosažení konkrétních řešení, včetně řešení situace ve městě Varosha. Úlohou Komise není přijímat nebo zamítat návrhy, které je třeba prodiskutovat mezi představiteli u jednacího stolu. Pokud se dosáhne dohody, Komise ji podpoří.

Sjednocený Kypr je především v zájmu Kypřanů. Sjednocení umožní řeckým i tureckým občanům Kypru dojít smíření prostřednictvím společné vize budoucnosti Kypru. Sjednocený Kypr je rovněž v zájmu celé Evropské unie. Nepřichází v úvahu, že by se tato situace neřešila. EU proto důrazně vyzývá představitele obou společenství, aby dovedli jednání o urovnání k úspěšnému konci. Jakmile bude dohoda zpečetěna, EU se zavazuje, že bude urovnání

podporovat v souladu se základními zásadami Evropské unie: svobodou, demokracií, zásadou právního státu a dodržováním lidských práv a základních svobod. Po sjednocení EU pomůže Kypřanům, ať už řeckým či tureckým, vyrovnat se s úkoly, které přináší sjednocování země, a zmobilizuje všechny dostupné zdroje na to, aby bylo urovnání Kypru skutečným evropským úspěchem.

Urovnání Kypru není možné bez konstruktivního postoje a skutečné a soustavné podpory ze strany Turecka. Turecká vláda si je plně vědoma, že řešení této otázky posune vlastní proces přistoupení Turecka. Podpora urovnání je tedy z mnoha důvodů ve vlastním zájmu Turecka. Domnívat se, že zablokování procesu přistoupení Turecka by zvýšilo šance na urovnání, by však bylo mylné. Komise a EU stojí jednoznačně za Kyprem, co se týče jeho očekávání vůči Turecku a plnění jeho závazků vyplývajících z dodatkového protokolu k dohodě z Ankary, který podepsala turecká vláda předtím, než EU v roce 2005 zahájila přístupová jednání.

Základy Evropské unie stojí na usmíření mezi společenstvími a mezi zeměmi. Usmíření je to, co Kypr právě nyní potřebuje. **Jsem přesvědčen, že cena za neřešení této situace je mnohem vyšší, než cena jakéhokoli vyrovnaného kompromisu.** Nalezení řešení pro Kypr je cílová situace, která bude prospěšná všem stranám, nejen Kypru, ale i Řecku, Turecku a celé Evropě. Kypřané z obou společenství se mohou spolehnout na Evropskou komisi, která jim bude spravedlivým a nestranným partnerem v jejich snaze o nalezení trvalého, vyrovnaného a úplného urovnání situace na Kypru.